

VI. évfolyam.
1928.

9. szám,
szeptember.

MAGYAR STATISZTIKAI SZEMLE

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL.

Megjelenik havonta.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 10 pengő
Közliv. részére 6
közalk. }

Igazgató:

KOVÁCS ALAJOS dr.
h. államtitkár, a M. Tud. Akad. I. tagja.

Szerkesztő:

DOBROVITS SÁNDOR dr.
miniszteri osztálytanácsos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest,
II., Keleti Károly-utca 7.

TELEFON: Aut. 500-20.

TARTALOM:

	Old.		Old.
<i>Terület és népesség.</i>		<i>Konzuli jelentések.</i>	
A születések csökkenése	957	Nagy-Britannia	1027
Középiskoláink az 1926/27. tanévben. — <i>Asztalos József dr.</i>	960	<i>Irodalmi Szemle.</i>	
<i>Szociális statisztika.</i>		<i>Könyvismertetések</i>	1033
Az Ipari Balesetek és Foglalkozási Betegségek V. Nemzetközi Nagy- gyűlésének statisztikai vonatko- zásai.	974	<i>Lesenyi Ferenc: A magyar erdőgazdaság.</i> Magyar Biztosítási Evkönyv XX. évfolyam 1927/28.	
A mezőgazdasági munkásbiztosítás az utóbbi években	983	Könyvtári szaporulat	1035
Lakóházépítkezés az 1928. év II. negye- dében	987	Folyóiratszemle	1037
<i>Mezőgazdaság.</i>		<i>Egyéb.</i>	
Az 1928. évi termés	988	Magyar Kereskedelmi Statisztikai Értékmegállapító Bizottság.	1040
Magyarország. — Külföld.		Személyi hírek. — Szakosztályi ülések.	
<i>Ipar.</i>		Kisebb közlemények.	1044
A magyar nyomdaipar statisztikája. — <i>Elekcs Dezső dr.</i>	991	M. kir. Központi Statisztikai Hivatal. (Statiszti- kai Szakvizsgáló Bizottság. — Kinevezés. — Jellegadómanóvázás. — Berendelés. — Nyugdíjazás. — Vitézzéavatás.) Nemzetközi Statisztikai Intézet. (Tagválasztás.) A Német Statisztikai Társaság első tisztelet- beli tagjai. Svájci Statisztikai Társaság. Az angol Királyi Statisztikai Társaság. Személyi hírek. A legújabb görög népszámlálás. A Genfben székülő Nemzetközi Munkaügyi Hivatal pályázati hirdménye.	
<i>Kereskedelem és közlekedés.</i>		Németalföld gazdasági adatai.	1050
Magyarország külkereskedelme 1928 augusztus havában	1008	Összefoglaló helyzetjelentés.	1052
Közúti forgalmi balesetek Magyar- országon az 1928. év első felében. — <i>Várszeghy János dr.</i>	1010	Népmozgalom. — Munkanélküliség. — Gépjár- mállomány. — Áralakulás. — Pénzintézeti be- tétek. — A részvények értéke. — Fizetékép- telenségek. — Váltóóvások. Gazdasági jelzőtábla.	
<i>Árstatisztika és pénzügy.</i>			
A magyarországi pénzintézetek 1925- ben és 1926-ban. (II. közl.) — <i>Szönyi Gyula dr.</i>	1017		

Utánnymás csak a forrás megjelölésével van megengedve.

Ára: 1 pengő 50 fillér.

REVUE HONGROISE DE STATISTIQUE

RÉDIGÉE ET PUBLIÉE PAR L'OFFICE CENTRAL DE STATISTIQUE DU ROYAUME DE HONGRIE.

Paraît chaque mois. — Abonnement :
Hongrie.

Un an . . . . . 10 pengős

Etranger, port compris.

Un an . . . . . 12 pengős

Directeur :

Dr ALOYSE KOVÁCS
sous-secrétaire d'Etat, membre corresp. de
l'Académie Hongroise des Sciences.

Rédacteur :

Dr ALEXANDRE DOBROVITS
conseiller de section.

Rédaction et administration :

Budapest,
II., Keleti Károly-u. 7.

Téléphone: Aut. 500—20.

SOMMAIRE :

	Page		Page
<i>Territoire et population.</i>		<i>Rapports consulaires.</i>	
La diminution des naissances	957	Grande-Bretagne	1027
Les écoles secondaires de Hongrie dans l'année scolaire 1926—1927. — <i>Dr Joseph Asztalos</i>	960	<i>Revue littéraire.</i>	
<i>Statistique sociale.</i>		Chronique de livres	1033
La V ^e Conférence internationale des accidents d'industrie et des maladies professionnelles au point de vue statistique	974	<i>François Lesenyi</i> : La sylviculture hongroise. Annuaire hongrois des Assurances. Année XX, 1927/28.	
L'assurance d'ouvriers agricoles en Hongrie dans les dernières années . .	983	Accroissement de bibliothèque	1035
Construction d'habitations en Hongrie, II ^e trimestre de 1928	987	Revue	1037
<i>Agriculture.</i>		<i>Autres.</i>	
La récolte de 1928	988	Commission hongroise pour la fixa- tion des valeurs de statistique com- merciale	1040
<i>Industrie.</i>		Nouvelles personnelles. — Séances de section.	" 61
Statistique de l'industrie hongroise de l'imprimerie. — <i>Dr Désiré Elekes</i>	991	<i>Petites communications</i>	1044
<i>Commerce et communications.</i>		Office central royal hongrois de statistique (Commission d'examen pour la statistique.— Nomination. — Promotion. — Rattache- ment. — Mise à la retraite. — Ordre des braves).	
Commerce extérieur de la Hongrie en août 1928	1008	Institut International de Statistique (Election de membres).	
Accidents de la circulation en Hon- grie, I ^{re} moitié de 1928. — <i>Dr Jean</i> <i>Várszeghy</i>	1010	Les premiers membres honoraires de la So- ciété Statistique d'Allemagne. Société Statistique de Suisse. Royal Statistical Society (Londres). Nouvelles personnelles.	
<i>Finances. — Prix.</i>		Le récent recensement de la population en Grèce.	
Etablissements de crédit de Hongrie en 1925 et 1926 (II ^e partie). — <i>Dr Jules</i> <i>Szőnyi</i>	1017	Concours du Bureau International du Tra- vail à Genève.	
		Données économiques des Pays-Bas	1050
		Résumé de la situation en Hongrie	1052
		Mouvement de la population. — Chômage. — Effectif des véhicules à moteur. — Forma- tion des prix. — Dépôts en banque. — Indices des actions. — Insolvabilités. — Lettres de change protestées.	
		Tableau économique.	

La reproduction des articles est permise, à condition d'indiquer la source.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS!

A „**MAGYAR STATISZTIKAI SZEMLE**“ *szöveges* ismertetés keretében *rajzok* (grafikonok) alkalmazásával *gyorsan*, könnyen érthetően és mérlelhetően közli a hazai és külföldi népesedési, közegészségügyi, kulturális, szociális, mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, közlekedési, pénzügyi, közigazgatási, bűnügyi, stb. **statisztikai adatokat**. Célja a háború óta teljesen megváltozott hazai állapotok feltárása és nemzetközi viszonylatban való megvilágítása, továbbá a statisztikai adatgyűjtések szükségességének, célszerűségének és gyakorlati hasznának bemutatása.

A „**MAGYAR STATISZTIKAI SZEMLE**“ az 1928. évben is havonként, változatlan terjedelemben jelenik meg. Előfizetési díja (a postaköltség beszámításával) Magyarországon:

egész évre 10 pengő.
Közalkalmazottak, közhivatalok részére: egész évre 6 pengő.

A „**STATISZTIKAI HAVI KÖZLEMÉNYEK**“ ezidőszert *negyedévenként* megjelenő füzetek részletes és rendszeresen visszatérő táblázatokban közlik Magyarország legújabb népesedési, közegészségügyi, vándorlási, **külkereskedelmi forgalmi** és **árstatisztikai** adatait, valamint időszakosan (függetlenül) megjelenő táblázatokban nyilvánosságra hozzák a fontosabb mezőgazdasági, ipari stb. statisztikai adatokat és a társadalmi biztosítások statisztikai eredményeit

A „**STATISZTIKAI HAVI KÖZLEMÉNYEK**“ előfizetési díja (a postaköltség beszámításával) Magyarországon (közalkalmazottak és közhivatalok részére is):

egész évre 12 pengő. Egy negyedévi összevont szám ára 4 pengő.

A „**MAGYAR STATISZTIKAI SZEMLE**“-re és a „**STATISZTIKAI HAVI KÖZLEMÉNYEK**“-re **együttesen** is lehet előfizetni.

A két közlemény együttes (kombinált) előfizetési díja (a postaköltség beszámításával) Magyarországon:

egész évre 20 pengő.
Közalkalmazottak, közhivatalok részére: egész évre 16 pengő.

A „**MAGYAR STATISZTIKAI SZEMLE**“-re és a „**STATISZTIKAI HAVI KÖZLEMÉNYEK**“-re a magyar kir. központi statisztikai hivatalnál (**Budapest, II., Keleti Károly-utca 7. szám, földszint 14.**) lehet előfizetni.

Felkérjük t. Előfizetőinket, hogy a pontos expedíció érdekében ugyanerre a címre sürgősen közölgék az esetleges címváltozásokat és az előfizetési díj beküldése kapcsán nevüket és lakásuk pontos címét olvashatóan írva tudassák a kiadóhivattal.

Szeptember közepén jelent meg Magyarország közgazdaságának és pénzügyeinek egyetemes kézikönyve, az

UNGARISCHES WIRTSCHAFTS-JAHRBUCH

A gazdasági élet és közigazgatás szakembereinek közreműködésével szerkesztették:

GRATZ GUSZTÁV dr.

IV. évfolyam:

BOKOR GUSZTÁV dr.

b. t. t., ny. m. kir. külügyminiszter

1928.

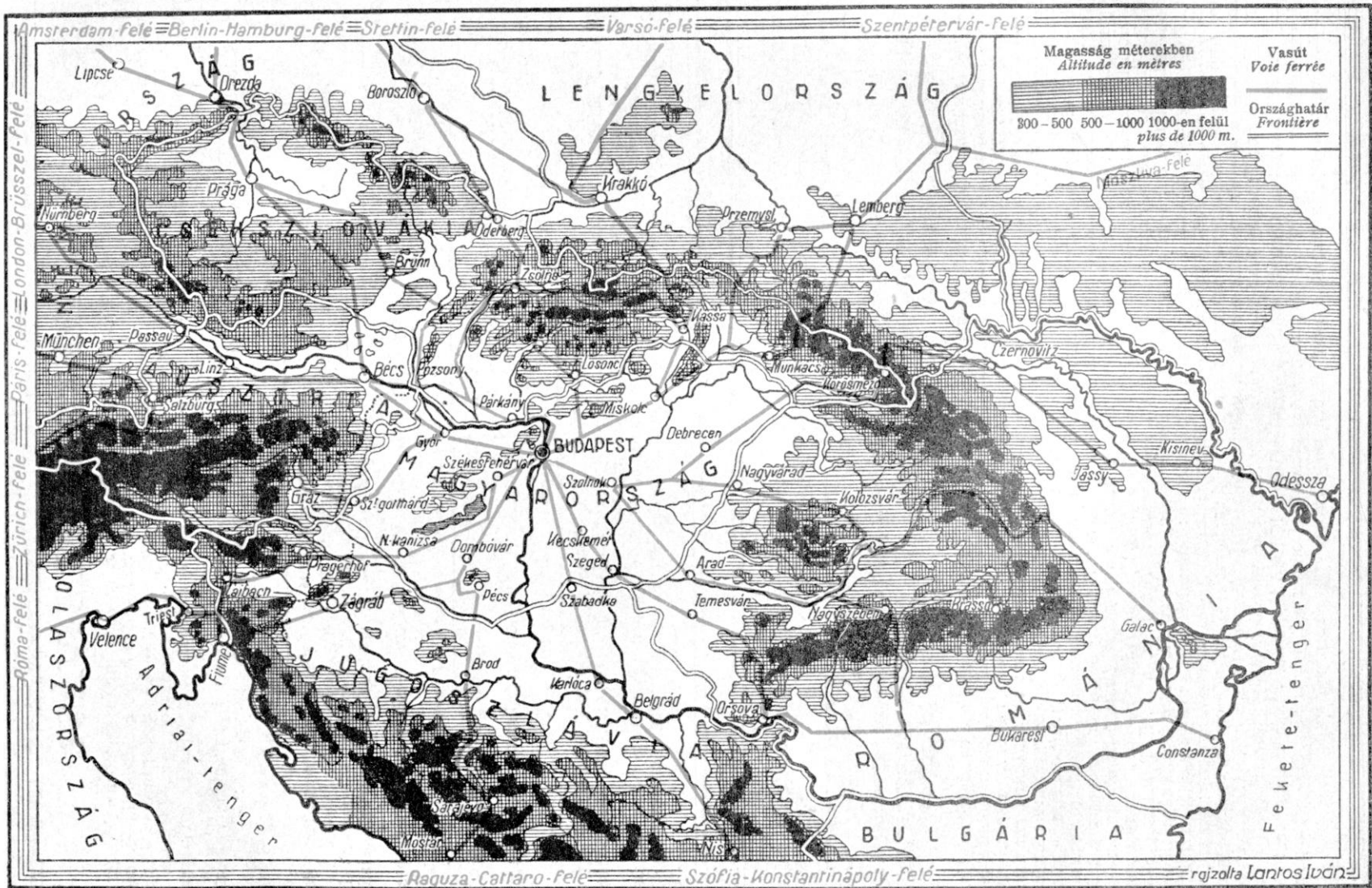
felelős szerkesztő

A Jahrbuch a közgazdaság valamennyi ágát felöleli és 32 fejezetben tárgyalja a mezőgazdaság, iparbel- és külkereskedelem, közlekedésügy, állami pénzügy, bank- és hitelügy, biztosítás, szociálpolitika és a gazdasági törvényhozás aktuális kérdéseit. A könyv minden politikai színezetet mellőzve, elsősorban a *tények* tárgyilagos előadására fekteti a fősúlyt és az 1927/28. *gazdasági év legújabb statisztikai adatait tartalmazza*. Az idei kötet munkatársai a következők: *Éber Antal dr.*, a Magyar-Olasz Bank v.-igazgatója; *Farkasfalvi Sándor dr.*, min. oszt.-tan.; *Ferencki Izso dr.*, h. áll.-titkár; *Fellner Frigyes dr.*, egyet. tanár; *Fellner Pál*, a Leipziger Vilmos cég beltagja; *Hubert Ernő*, Máv. főfelügyelő; *Kállay Tibor dr.*, ny. pénzügymin.; *Kádas Károly dr.*, min. titkár; *Kemény Dezső dr.*, a bp. keresk. és iparkamara titkára; *Kovalóczy Rezső dr.*, gabonakereskedő; *Kutasi Elemér dr.*, a BIOSZ igazgatója; ifj. *Leopold Lajos*, földbirtokos; *Lamotte Károly dr.*, székesszék-fővárosi tanácsnok; *Makai Ernő dr.*, a Belv. Takarékp. vezérig.; újlaki *Müller Pál dr.*, vezérigazgató; *Müller Vilmos*, tőzsdebizományos; *Nagy Iván dr.*, min. tanácsos; *Nikt Béla*, a M. F. T. R. felügyelője; *Nizsalovszky Endre dr.*, min. o.-tanácsos; *Pap Dezső dr.*, ny. h. államtitkár; *Pap Géza*, népjóléti min. államtitkár; *Quandt Richárd*, a Magy. Nemzeti Bank ellenőre; *Schandl Károly*, az OKH. alelnök-vezérigazgatója; *Strowski Lajos*, Máv. igazg.-helyettes; br. *Szalay Gábor*, posta- és távirada-vezérigazg.; *Szegő Ernő dr.*, a bp. keresk. és iparkamara titkára; *Szende Péter Pál dr.*, ügyvéd; *Szladits Károly dr.*, egyetemi tanár; *Tormay Béla* a m. kir. postatakarékpénztár v.-igazgatója; báró *Tornyay Rezső*, a M. Cukorgyárosok Orsz. Egy. elnöke; *Tószeghy Emil dr.*, vezérigazgató; *Vassel Károly*, m. kir. légügyi igazgató.

A 393 szövegoldalra terjedő munka a szerkesztőség (II., Báró Liphay-u. 7.) kiadásában jelent meg és a főbizományosnál, a *Grill-féle udv. könyvkereskedésnél* (V., Dorottya-u. 2., telefon: aut. 813—45) kapható.

A famentes papíron, elegáns vászonkötésben megjelent könyv ára 20 pengő.

Magyarország és a szomszédos államok. — La Hongrie et les pays limitrophes.

— A régi Magyarország természet által nem jelzett határa. — Frontière non naturelle de la Hongrie ancienne.

A születések csökkenése.

La diminution des naissances.

Résumé. Lors de la fête nationale du 20 août dernier, organisée en mémoire de Saint-Etienne, premier roi de Hongrie, on a introduit en Hongrie la prime aux familles nombreuses; la diminution des naissances est donc devenue là aussi un problème aigu.

On sait que le fléchissement accéléré des naissances est un phénomène mondial. Les statistiques disponibles pour 1927 en donnent, pour la plupart des pays, un tableau stupéfiant; le mal a pris de telles proportions que la suprématie même de la race blanche en est menacée. — Quoique les naissances diminuent fort presque partout en Europe, il est curieux qu'après les Slaves qui sont toujours les plus prolifiques des trois principales races européennes, ce sont les Latins qui viennent à présent et non les Germains, comme avant la guerre. La population ne s'accroît plus que faiblement en Allemagne, dans la Grande-Bretagne et dans les pays scandinaves, tandis qu'elle augmente considérablement au Portugal et en Espagne; l'Italie a pris aussi à cet égard un développement très sain qui n'est dépassé, parmi les pays germains, que par les Pays-Bas.

Bien que les Germains et surtout les Anglo-Saxons s'accroissent encore assez bien hors d'Europe, toutefois ils présentent une tendance décroissante aussi en Amérique et en Australie; et les populations latines de l'Amérique du Sud augmentent d'une façon plus saine que les peuples de l'Amérique du Nord.

Cependant la race jaune s'accroît toujours; au Japon, l'accroissement de la population et de la natalité dépassent même l'année 1914, ce qui est un fait presque unique depuis la guerre.

*

Az idei Szent István-ünnepen első ízben eszmélt rá a magyar társadalom arra a nagy veszedelemre, amely az országot az egyke terjedésével fenyegeti. A Szent István-napi ünnepségek programjába ezúttal először vettek be egy olyan számot, amely, ha állandósul, hivatva lesz sok tekintetben megváltoztatni azt a felfogást, amely az ország egyes vidékein az egykéről, illetőleg a gyer-

mekáldás korlátozásáról el volt terjedve. A magyar társadalom felismerte kötelességét e téren s azt hisszük, hogyha a sokgyermekes anyák jutalmazása rendszerré válik s amellet maga az állam is segítségére jön a társadalomnak azzal, hogy a sokgyermekes családokat minden téren előnyben részesíti, akkor az anyák nem szégyennek és gondnak fogják tekinteni a gyermekáldást, hanem büszkélkedni fognak vele és igyekezni fognak kiérdemelni a Szent István-napi nagy megtiszteltetést.

A születések állandó csökkenése nemcsak nekünk okoz gondot, hanem úgyszólván világjelenség. Alig van állam Európában és Európán kívül, ahol a születések száma — legalább is a lakossághoz viszonyítva — ne mutatna csökkenést. Most már a legtöbb államról rendelkezésünkre állanak az 1927. évi adatok s így a legújabb adatok világánál tekinthetjük át ezt a világproblémát és ítélni tudjuk meg Magyarország helyzetét a többi államok között. A születési arány csökkenése tulajdonképpen nem baj addig, míg azzal a halálozási arány csökkenése lépést tud tartani. A világháború előtt is, majdnem általánosan lehetett konstatálni a születési arány csökkenését, de minthogy a halálozási arány javulása is lépést tartott ezzel, aggodalomra nem volt ok, sőt mondhatni, hogy a század első évtizedéig még javultak is a szaporodási viszonyok. Közvetlenül a háború előtt azonban már jóval erősebb mértékben csökkent a születések száma, különösen Németországban és Angliában, úgyhogy e két vezető államban a szaporodási arány lassú lemorzsolódása volt észlelhető. A háború után azt lehetett gondolni, hogy a születések száma a háború alatti születések elmaradása folytán a békebelinél is magasabbra fog szökni és a hiány pótlása utáni vágy még a későbbi években is magasán fogja tartani a születési számot. Ez a várakozás azonban nem vált be. Csupán a háború után közvetlenül következő évben észlelhetjük a születések számának erős megnövekedését, azt is főképpen a háború utáni házasságkötések abnormis magas száma folytán. Azóta azonban a születési számnak a legtöbb államban — még azokban is, amelyek nem vettek részt a világháborúban — olyan rohamos

az esése, amilyenre a háború előtt nem volt példa.

A háború előtt Franciaország közismert volt alacsony születési arányáról. Franciaországban már a háború előtt 1000 lélekre csak 19 születés esett évenként, a többi európai államban pedig 24-től (Svédország, Svájc) 45-ig (Oroszország) terjedt a születések gyakoriságát jelző szám. Ma már az a helyzet, hogy a skandináv államokban, Ausztriában, Belgiumban, Svájcban és Angliában, sőt Németországban is alacsonyabb a születési arány 20-nál, sőt ma már Svédország, Angolország, Svájc és Ausztria születési arányi kisebb, mint Franciaországé. Franciaország születési aránya ugyanis 1927-ben 18·1 volt, Ausztriáé ellenben 17·8, Svájcé 17·3, Svédországé 16·1, Angolországé 16·7 és Németországnak az az óriási előnye Franciaország felett, hogy népessége a háború előtt a sokkal magasabb születési arány folytán 10-szer nagyobb mértékben növekedett, mint Franciaországé, ma már koránt sincs meg, mert a Németbirodalomban 1927-ben már csak 18·3 a születési arány Franciaország 18·1 arányával szemben, tehát a különbség már egészen jelentéktelen. Egyedüli előnye még Németországnak, hogy halálozási aránya viszont csak 12·0, Franciaország 16·5-es halálozási arányával szemben.

Azokban az országokban, amelyekről az 1927-es adatok ismereteseek, következő volt a születési arány összehasonlítva a háború-előttivel:

O r s z á g <i>Pays</i>	Születési arány <i>Natalité</i>		Csökkenés <i>Diminution</i>	
	1910—14 átlag <i>moyennes</i>	1927	Tényleg <i>effective</i>	%
Spanyolország <i>Espagne</i>	31·2	28·6	2·6	8·3
Olaszország — <i>Italie</i>	32·0	26·4	5·6	17·5
Magyarország <i>Hongrie</i>	35·0	25·2	9·8	28·0
Cseh-Szlovákia <i>Tchéco-Slovaquie</i> . .	29·8	23·4	6·4	21·5
Németalföld <i>Pays-Bas</i>	28·2	23·1	5·1	18·1
Skócia — <i>Ecosse</i> . .	25·9	19·8	6·1	23·5
Dánia — <i>Danemark</i>	26·4	19·6	6·8	25·8
Németország <i>Allemagne</i>	28·2	18·3	9·9	35·1
Franciaország — <i>France</i>	19·0	18·1	0·9	4·7
Norvégia — <i>Norvège</i>	25·4	18·8	6·6	26·0
Svájc — <i>Suisse</i> . .	23·8	17·3	6·5	27·3
Angolország <i>Angleterre</i>	24·3	16·7	7·6	31·3
Svédország — <i>Suède</i>	23·7	16·1	7·6	32·1

A háborúelőtti állapothoz képest a felsorolt országok mindegyikében apadás mutatkozik, a legkisebb apadás természetesen Franciaországban, amelynek már a háború előtt is túlalacsony volt a születési aránya. Tagadhatatlan, hogy Franciaország népességének propagatív ereje a háború óta nem hogy még jobban megromlott volna, hanem valamivel javult is, abban azonban valószínűleg része van az idegen munkások beözönlésének (a külföldi honosok száma az utóbbi 5 év alatt 1½ millióról 2½ millióra emelkedett Franciaországban) ami abból is látszik, hogy a szaporodási viszonyok azokban a megyékben a legkedvezőbbek, ahol a legtöbb idegen munkás él. Meglepő Spanyolország születési arányának viszonylag csekély csökkenése, amit még ellensúlyoz az, hogy viszont a halálozási arány még nagyobb mértékben javult, úgyhogy ma Spanyolország egyike a legegészségesebben szaporodó államoknak. Feltűnő a skandináv államoknak, azután Angliának és Németországnak nagy visszaesése, ami annál nagyobb súllyal esik a latba, mert ezeknek az államoknak már a háború előtt sem volt nagyon kedvező születési arányuk. Különösen katasztrófális a születési arány csökkenése Svédországban, ahol már ennek következtében a természetes szaporodás egészen minimálisra csökkent. Magyarország helyzete ezek között az államok között még elég kedvező, viszont aggasztó az, hogy Németországot kivéve Magyarországon esett legnagyobb mértékben a születési arány, amely ma 9·8-del kisebb, mint a háború előtt volt. Ezzel szemben a halálozási arány 1000 lélekre csak 6-tal lett kisebb, úgyhogy a szaporodási arányszám 11·4-ről 7·6-re esett le. Kevés vigasztalás, hogy Franciaország és Spanyolország kivételével valamennyi felsorolt országban romlott a természetes szaporodás mérlege, a legnagyobb mértékben Svédországban, ahol a háborúelőtti 9·8-es szaporodással szemben 1927-ben már csak 3·4 volt az 1000 lélekre eső szaporodási szám és Angolországban, ahol 10·4-del szemben 1927-ben már csak 4·4 lélekkel szaporodott a lakosság 1000 lélekre. A felsorolt európai országok közül ma már csak kettő, Németalföld (12·8) és Olaszország (10·9) mutat fel 10-en felüli szaporodási arányt. Igaz, hogy az 1927. év az elején fellépett influenzajárvány következtében nem volt egészen normális esztendő, — a most folyó évben tényleg mindenütt javulás is mutatkozik, — mégis tagadhatatlan, hogy

majdnem egész Európában a születési arány nagy csökkenése következtében a természetes szaporodás számai fokozatos visszafejlődésben vannak. A fehér faj dekadenciája Európa legnagyobb részében már nagyon erősen látszik. Európán kívül még mindenütt igen egészségesnek mutatkozik a fehér faj szaporodása, így Amerikában, Délafrikában és Ausztráliában. De ott, ahol angol fajtájú vagy származású népek laknak, különösen az Amerikai Egyesült Államokban, már mindenütt lehet látni a népszaporodás visszafejlődését. Az Egyesült Államokban pl. 1925-ben már csak 21·4 volt a születési arány és 9·2 a természetes szaporodás.

Európában a legszaporább ország ma is Oroszország, ahol — ha hinni lehet a bolsevik statisztikának — még 1925-ben is 47·0 volt a születési arány és 25·9 a halálzási arány 1000 lélekre, úgyhogy a szaporodás 21·1-et tett, vagyis évenként több, mint 2%-ot. Ukrajnában és Fehér-Oroszországban kisebb születési és halálzási arányok mellett a szaporodás még nagyobb, 22·7, illetőleg 22·4 1000 lélekre. Igen kedvező még Bulgária szaporodása: 1925-ben 17·8 (37·0 születési arány mellett), azután Portugáliáé 35·0 (1926) születési arány mellett 14·4, végül Romániáé 34·7 születési arány mellett (1925) 14·0. A Szerb-Horvát-Szlovén állam természetes szaporodási viszonyai nem ismeretesek; a háború óta ott nem látott napvilágot népmozgalmi statisztika. Az országot alkotó részek régebbi adataiból azonban sejthetjük, hogy itt is erős szaporodással van dolgunk.

Európában tehát a helyzet az, hogy legjobban szaporodnak a szláv népek, különösen félelmetesen a bolsevik Oroszország s a hozzája csatlakozó szovjet államok, azután Franciaország kivételével igen egészségesen szaporodnak az összes román országok, ellenben a germán faj életereje, az egy németalföldi népet kivéve, kialvóban van. A románok és a germánok között a háború előtt fordított volt a helyzet, akkor a germán fajú népek szaporodtak sokkal erősebben, mint a román fajú népek. Ma már Amerikában is lehet látni, hogy Észak-Amerika germán népei sokkal gyengébb szaporodást érnek el, mint a délamerikai spanyol

államok. Argentínában pl. 18-on felül van a természetes szaporodási arány. Az angol viláгурalmat és az angol nyelvnek felsőbb-ségét erősen veszélyeztetni fogja a jövőben ez a körülmény. Ott van aztán a sárga faj diadalmas előretörése. Ott van az immár 60 milliós japán nép, amelynek születési aránya ma jóval magasabb, mint a háború előtt volt. A háború előtt 31·9, most 34·7, s minthogy viszont a halálzási arány csökkent, *Japán ma a háborúelőtti 11-es szaporodási aránnyal szemben 15·5-ös szaporodást mutat fel.*

A fajoknak és viláгурalmaknak a problémája bennünket kevésbé érdekel, ránk nézve csak az a fontos, hogy a szomszédos népekkel való versenyben álljunk meg a helyünket. Sajnos, éppen e tekintetben vált veszélyessé a helyzet, elsősorban a születési arány csökkenése következtében. Romániának és a Sz. H. Sz. államnak természetes szaporodása feltétlenül jóval kedvezőbb, mint Csonka-Magyarországé, Cseh-Szlovákiáé pedig alig valamivel gyengébb, mint a mienk. Igaz, hogy Cseh-Szlovákiában a tótok és a ruthének javítják meg az ország szaporodási arányát, maguk a csehek már körülbelül ott állnak, ahol az angolok és a svédek. Romániában és a Sz. H. Sz. államban pedig, s ez nekik mindenesetre előnyük, magának az anyaállamnak a népe szaporodik leg-erősebben, ellenben a Magyarországtól elszakított részek lakossága legkevésbé. Az államok versenyében azonban, mindenesetre az egész állam népereje jön számításba, már pedig kétségtelen, hogy ma keleti és déli szomszédunk lakossága jóval erősebben szaporodik, mint Csonka-Magyarországé. Ez is mementő kell, hogy legyen nekünk, hogy állam és társadalom együttes erővel igyekezzék azon, hogy születési arányunkat legalább ezen a nívón megtartsuk s ezzel szemben a halálzási arányt leszorítsuk, mert mint a németalföldi példa mutatja, Magyarországhoz hasonló születési aránnyal még igen kedvező szaporodást lehet elérni. Ezért kell örömmel üdvözölni a Szent István-napi kezdeményezést, amely, ha rendszerré válik, az egykés nép gondolkozásmódját is megváltoztathatja és sokat javíthat szaporodási viszonyainkon.

K. A. dr.